

בז א מיי פ"ד מהל'
דולח וממרת נפש
הל' ג:
בז ב ג מיי פ"ג מהל'
גניבה הל' ו:
בז ד מיי פ"ב שם הל'
י:
ל מיי פ"ג שם הל':

מוסף רש"י

על משענתו. מתרגמין
על צוריה, שנתפס לנמרי
ונשטן על כחו (סנהדרין
ע"ג). וכי תעלה על
דעתך שזה מזהלך
בשוק בו', למה לי
למיר וקח המכה ממינה
(שם). שהבישין אותו.
אם אמרו למינה חובשין
את המכה שלא ירחם
עד שגלה אס ימות
אס לאו, למה ליה אמי
ונקח המכה, דמשמע
לשקוק ונקח, מכלל דעד
התא חבוש הוא (שם).
דאמר לוקח ומשלם.
במשכמת מכות (ד' מעדים
אט בפלוגי שחייב לחבוש
מאמס וזו ומלאו חובשין
לוקח ומשלמן שלא השם
המביא לדי מכות מביאן
לדי משלמן (ב"ק ע"א).
וכי זה חוטא וזה
מתחייב. וכי שליח חוטא
ושולח מתחייב במשלומי
ד' וה' וזה ק"ל דלוקח
שליח לדבר עבירה (ב"ק
ע"א). מה מכירה על
ידי אחר. אינה מתחייבת
אלא על ידי אחר, הגג
מוכר והלוקח לוקח, אף
טביחה על ידי אחר.
אפילו טביחה שליח מתחייב
הגג במשלומי ד' וה'
(קדושין נ"ג).

ודלמא מלקות חמור. הוה מני לשנויי מסתברא מיתה חמורה
שכן ניתנה לאנשי עיר הנידחת כדאמר' בפ"ד מיתות
(סנהדרין ג'): **איילמרי** נגדוה לחנניה מישאל ועזריה הוו פלחי
לצלמא. תימנה מנא לן (ה) דהא אמרי' בהרואה (ברכות ס"א): כשהוליאו
את ר"ע אמר כל ימי הייתי מנטער
על פסוק זה אימתי יבא לידי ואקיימנו
בכל נפשך אלמא משמע דבכל נפשך
מייירי אפי' היו מייסקין את האדם
ציקורין קשין דומיא דר' עקיבא שהיו
מסקרין שברו במסקרי צרל וכ"ש
לנגודי ואורי"ת דאיתו זלם לא היה
עבודת כוכבים ממש אלף היה עשוי
לכבוד המלך ואעפ"כ היה צו קידוש
השם ולכן מסרו עמנו למיתה והיינו
דכתיב (דניאל ג) לאלהך לית אן
פלחין וזללם דהבא די אקיימת לא
נקגוד משמע שהללם לא היה מופס
באלהות ומיהו פלחו לללמא משמע
שהללם היה עבודת כוכבים
מדקאמר פלחו':

דלמא בשוגג ונקח מגלות.
תימנה לר"י היכי שייך
גלות אס מת אחר שחבשוהו צ' או
ששה ימים הא אמרינן צמי שאחזו
(גיטין ע: ושם) שחט צו שנים או רוב
שנים הכי זה אינו גולה דחיישין
שמה הרוח בלבלתו וטעמא דגבי
גלות אשכחן מילי טובא דפטור כגון
דרך עלייה דגבי מיתה אין חילוק בין
דרך עלייה לדרך ירידה הכי נמי גבי
גלות צעינן שימות מיד דכתיב ויפל
עליו וימות משמע מיד ואע"ג דגבי
מיתה נמי כתיב מכה איש ומת וי"ל
דמשכח לה צביתא דשישא דלא
חיישין שמה הרוח בלבלתו כדאמרין
התם אי נמי דוקא שחט צו רוב שנים
חיישין שמה הרוח בלבלתו דבכל
הרוח בלבלתו אכל שחט חבלות אין
הרוח מוין כל כך שיכולין לשמור יפה
מבלבלו רוח לכרוך על המכה שום
דבר ואי"ת היכי מיתוסק קרא בשוגג
הא כתיב שנת בקרא רק שבתו יתן
וגו' ובשוגג לא מייחייב כדאמרין
בס"פ כיצד הרגל (ב"ק כו: ושם)
דמרבא מפלע תחת פלע לחייב על
השוגג כמדי נזק אכל לא ד' דברים
וי"ל דמשכחת לה בהוסק לו רצועה
אחת דאמר בהמניח (שם ל"ג): דגולה
ואס לא מת חייב צד' דברים ולא דמי
לשאר שוגג או כגון שחטם לחנותו של
נגר (שלא) ברשות דמוכח התם לר"ז
פפא דשייך ציה גלות וד' דברים או
נפל מן הגג צרוח מנייה דחייב צד'
דברים כדאמר' בסוף כיצד הרגל
(שם ה.) ומסתברא דאס מת דגולה
ועוד דאפשר דהוי שוגג על המיתה
ומוזי על החבלה: **גגב** שור הנסקף
ובטחו משלם תשלומי ד' וה'. מיתה
דמיקשי מהכא לרש לקיש דאמר צפ'
מרוצה (שם עז: ושם) כל היכא דליתיה
במכירה ליתיה בטביחה והכא שור
הנסקף ליתיה במכירה וי"ל דהתם

קדשים חייבי דליתניהו כלל במכירה אכל שור הנסקף אס ימכרנו לעובד
כוכבים אין תופס דמיו ולר"ת שאומר דאין שור הנסקף נאסר מחיים
ניחא: **ללא** משום דלא מייחייב בו'. אע"ג דהכא אפי' ללאת ידי
שמים אינו חייב דדוקא בזמון הוא דאמר רבא בהשוכר את הפועלים
(ב"מ נ"א. ושם) אנתן אסרה תורה אפי' צא על אמו דמייחייב צבא ללאת ידי שמים אכל קנס לא מייחייב אלא ע"פ צ"ד כדאמר' אשר ירשעון אלהים
פרט למרשע עמנו מ"מ ניחא דכיון שהיה ראוי להתייב אס לא היה מתחייב צנפשו מתחייב צנפשו:

נגדוה. יסורין: ולא שני לך כו'. יסורי המלכות הכאה שאין לה
קצבה היא אכל מלקות יש לה קצבה ארבעים: הניחא לרבנן דאמרי.
בסנהדרין צאלו הן הנשרפים (ע"ג). נתכוון להרוג את זה והרג את זה
חייב והאי ונתת נפש ממש קאמר אית לן למידק ולוקמי קרא בשהתרו צו
ולמילף דאע"ג דאיכא התראה יענש
ממון כשאין שם מיתה: אלא לרבי
דאמר. התם נתכוון להרוג את זה
והרג את זה אינו נהרג אלא משלם
דמי האשה לירשיה אס כן אפשר
לאוקמי קרא בשלא התרו צו ומשום
הכי כי אין אסון משלם דמי ולדות
וכי יש אסון משלם דמי אשה אכל
אתרו ציה אימא לך לוקה ואינו
משלם: מאי איכא לתימר. מהיכא
מיתי חובל בחבירו לתשלומין ואף
כשהתרו צו: על משענתו.
כדמתרגמינן על צוריו ששז לכחו
ולאיתנו הרששון: אלא מלמד
שחובשין אוסו. לא נאמר מקרא
זה אלא ללמדך דהיכא דהכחו ולא
מת ונפל למשכב יחבשו את המכה
ההוא צבית האסורין עד שגלה
אס יקוס והתהלך בחוץ אז ונקח
המכה מכלל דעד השתא לא ילא
מיידי צית דין אלא נחבש: ואי
מייס קטלינן ליה. [כיון דאמרת
חובשין מכלל דאי מייית נזק קטלינן
ליה להאי דאי לאו לקטלא למאי
חבשין ליה: לנדב חמור. מיתה:
לדבר הקל. מלקות דלא יוסף דחובל
ולא מת]: ואמר רחמנא. להיכא
דלא מת דאיכא ממון ומלקות נידון
בממון דכתיב(י) שבתו יתן: **ממאי**.
דהאי והכא איש את רעהו כמזיד קא
משטעי והאי ונקח דילפינן מיניה
חבישה ונקח מקטלא קאמר דמשמע
מינה דאי מייית קטלינן ליה ועל
כרחין צהתרו צו: דלמא בשוגג.
משטעי ולא התרו צו וחבישה לאו
לקטלא ונקח נמי לאו מקטלא אלא
מגלות דערי מקלט וחבישה דילפינן
מינה לגלות קאמר ומשום הכי כי
נקח מגלות ישלם ממון אכל היכא
דאתרו ציה אימא לך דכי לא מייית
לוקה ואינו משלם: ריש לקיש מהדר
אשיניא דרומיא דרמינן צריש
שמעתין [לא]: מתני' דמכות אדכחצות:
הא מני. מתניתין דקתני צא על
אחותו נתן קנס ר"מ היא דלמחר
לעילי' לוקה ומשלם שלא השם המביאו
לדי מכות מביאו לדי תשלומין:
אפי' צמו נמי. דמיקטיל עלה לישלם
דהא לא סבירא ליה לר"מ דפטור
משום דרבה מיניה ואמאי תנן מתני' י'
הבא על צמו פטור מן הקנס: ועבא
בשבת. איכא חייב מיתה וכן לעבודת
כוכבים: שור הנסקף. לקמן [ג]. פריך
הא לא שוה מדי: בטובה על ידי
אחר. הגג צוה לשלחו לשחוט:
וכי שליח חוטא ושולח מתחייב קנס
דארבעה וחמשה והא קיימא לן
בקדושין (נ"ג): אין שליח לדבר עבירה:

מכירה אי אפשר אלא ע"י אחר שהלוקח לוקחו ממנו: סתם השור. מני
למכתב ישלם צשור: עבד איהו לא מייחייב. דהא מיקטיל: לאו משום דלא
מייחייב הוא. דחייבא רמיא עליה אלא משום דקס ליה בצדקה מיניה:
רבי

(א) [סנהדרין ע"ג].
(ב) [שם, א] שם עת: [תוס'
ד"ק פ"ט, ד] [לקמן ל:]
(ג) [ב"ק ע"ג. ב"מ נ"א,
ל.].
(ד) קדושין מג. ב"ק ע"ג.
(ה) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(ו) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(ז) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(ח) [שמות כא, ע] [דף
ל:].
(ט) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(י) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(יא) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(יב) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(יג) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(יד) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(טו) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(טז) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(יז) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(יח) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(יט) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כ) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כא) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כב) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כג) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כד) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כה) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כו) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כז) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כח) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(כט) [שם, א] [ב"ק ע"ג].
(ל) [שם, א] [ב"ק ע"ג].

תורה אור השלם

1. אב יקוס ונתהלך
בחוץ על משענתו ונקח
המכה רק שבתו יתן
והוא יפא: שפוט.
שמות כא יט
2. כי יגב איש שור או
שדה וטבחו או מקרו
דחייב ונקח יקוס ונתת
המכה רק שבתו יתן
והוא יפא: שפוט.
שמות כא יט

גלוין הש"ס

תוס' ד"ה גב וכו' נאמר
מחיים ניהא. עיי' וזכרם דף
ע"ג פ"א תוס' ד"ה בעמוד
הקודם אפי':

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אלמלי כו'
מנא לן ועוד דהא: